Asesu'r Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchodedig).

Mae hefyd yn ofynnol i'r Cyngor, dan ofynion Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011) ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

O Ebrill 1af 2021 ymlaen mae gan y Cyngor ddyletswydd i roi sylw dyledus i ddod i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.

1) Manylion

1.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Cynllun Rheoli Asedau 2024-2034

1.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Gosod Cynllun Rheoli Asedau ar gyfer y cyfnod 2024-2034 i sicrhau fod ein Cynllun Rheoli Asedau yn gyfredol.

1.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Dafydd Gibbard

1.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

Bu asesiad anffurfiol ym mis Mawrth 2024. Cychwynnwyd yr asesiad ffurfiol yma ar 22 Ebrill 2024.

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r budd-ddeiliaid neu bartneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

Adrannau'r Cyngor Pobl Gwynedd Y Cabinet Aelodau etholedig Aelodau Lleyg y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei cymryd i ymgysylltu gyda pobl hefo nodweddion gwarchodedig, ynglŷn â'r iaith Gymraeg neu â chymunedau (un ai oherwydd lleoliad neu oherwydd angen) sy'n byw ag anfantais economaidd-gymdeithasol?

Nid oes ymgysylltu penodol wedi digwydd hyd yma ond mae'r Aelodau Etholedig i gyd wedi rhoi mewnbwn ar sail eu ymwybyddiaeth o'u hardaloedd a'r hyn mae eu hetholwyr yn godi gyda hwy. Bydd angen i Adrannau benderfynu pa lefel o ymgysylltu fydd angen i wneud eu hasesiadau effaith ar gyfer cynlluniau unigol.

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Mae'r cynllun wedi cael ei ddatblygu a'i gydgynllunio i gynnwys barn yr aelodau.

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

Mae ein cynlluniau cyfalaf angen amser i baratoi ac felly'n arfer da i gael Cynllun cyfredol am gyfnod estynedig. Mae'r gyllideb yr ydym yn ragweld sydd ar gael ar gyfer cynlluniau cyfalaf am y 10 mlynedd nesaf yn £45.2M tra bod gofynion gwasanaethau yn £129.3M. Roedd rhaid felly mynd trwy broses o flaenoriaethu er mwyn gosod cynllun cytbwys.

2.5 Oes yna unrhyw fylchau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Mae'n bosib, oherwydd diffyg gwybodaeth digonol, bod yna effaith ar nodweddion penodol ac mae'n bwysig edrych arnynt yn unigol i adnabod os oes angen gwneud asesiad llawn. Wrth gwrs mae'n bosib fod asesiad effaith wedi eu gwneud ar nifer o'r rhain yn barod.

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar bobl hefo'r nodweddion hyn? Mae hefyd angen ystyried yr effaith ar anfantais economaidd-gymdeithasol ac ar y Gymraeg.

Nodweddion	**Sut fath o effaith?**	**Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?**
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Anabledd	positif	Mae cynllun grantiau i wneud addasiadau i dai i'r anabl wedi ei gynnwys yn y Cynllun Asedau.
Rhyw	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Oedran	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Cyfeiriadedd rhywiol	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Ailbennu rhywedd	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Beichiogrwydd a mamolaeth	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud

		asesiad effaith ar y materion unigol.
Priodas a phartneriaeth sifil	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral o ran y cynllun, ond mae'n angenrheidiol i adrannau sicrhau eu bod yn gwneud asesiad effaith ar y materion unigol.
Yr iaith Gymraeg	positif	Y mae cynllun i gryfhau darpariaeth addysg Gymraeg yn y sector uwchradd yn debygol o gael effaith positif ar yr iaith Gymraeg.
Anfantais Economaidd-Gymdeithasol	positif	Bydd cynllun Hwb Iechyd Bangor yn anelu i roi hwb i economi canol dinas bangor, tra bo buddsoddiad yn Harbwr Pwllheli a Doc Fictoria yn gwarchod incwm a hefyd yn golygu y bydd modd i ddefnyddwyr barhau i ddefnyddio'r adnoddau.

3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	A yw'n cael effaith?	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Nac ydi	Ni chredir fod yr effaith a soniwyd amdano yn 3.1 yn ddigonol i arwain at gamwahaniaethu, aflonyddu nac erledigaeth.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Nac ydi	Ni chredir fod yr effaith a soniwyd amdano yn 3.1 yn debygol o effeithio ar gyfleoedd cyfartal.
Meithrin perthnasau da	Nac ydi	Ni chredir fod yr effaith a soniwyd amdano yn 3.1 yn debygol o effeithio ar feithrin perthnasau da.

3.3 Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Cynllun blaenoriaethu gwariant cyfalaf yw hwn, ac mae rhai o'r prosiectau yn cynnwys gwneud gwelliannau i ddarpariaeth Cymraeg megis sector addysg uwchradd ym Mangor.

Ni ragwelir fod yr un o'r cynlluniau eraill am arwain at y Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mewn rhai achosion, bydd disgwyl i brosiectau neu gynlluniau penodol o fewn y Cynllun asedau fel maent yn datblygu a bydd angen i'r asesiadau hyn adnabod unrhyw gyfleoedd pellach i hybu'r iaith Gymraeg. Dyletswydd y sawl sy'n gyfrifol am y cynllun neu brosiect unigol yw gwneud yr Asesiad(au) yna.

3.4 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer er mwyn cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, ac i leihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gallai'r polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

d/b

3.5 Sut mae'r cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig).

Mae'r drefn o sefydlu'r Cynllun Asedau yn ystyried yr adnoddau tebygol ar gael am y 10 mlynedd nesaf, ac yn eu blaenoriaethu ar sail risg o beidio eu cyflawni gan fod gofynion Adrannau uwchlaw 'r gyllideb sydd ar gael.

Mae'r cynlluniau yn unigol yn amrywio o rai sydd ar gyfer Gwynedd gyfan i rai penodol ac wedi bod yn destun asesiad i sicrhau anghyfartaledd o achos anfantais economaidd – gymdeithasol yn cael ei leihau.

Mae rhai o'r cynlluniau yr argymhellir eu cynnwys yn y Cynllun Asedau wedi eu cynllunio yn benodol i leihau anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae'r rhain wedi eu manylu yn Atodiad 1, 2 a 3.

3.6 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol, yn unol â'r Ddeddf Economaidd-Gymdeithasol?

Bydd hyn yn cael mwy o sylw yn yr asesiadau unigol

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, bositif ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Mae ardrawiad amrywiol ar rhain a bydd monitro cyson wrth eu gweithredu, ond rhaid nodi mai cynlluniau cyfalaf ydynt sy'n rhaid eu cyflawni o fewn yr adnoddau sydd ar gael i ni.

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nac ydi

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	X
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	
Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	
Dim camau pellach ar hyn o bryd, mae'n gynamserol i benderfynu, neu does dim digon o dystiolaeth	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Bydd yr adrannau yn gweithio i sicrhau eu bod yn lliniaru unrhyw effeithiau negyddol.

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

d/b

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n gymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Fe fydd y Cynllun Asedau yn cael ei adolygu'n rheolaidd i sicrhau fod y cynlluniau yn gyfredol. Bydd rhai cynlluniau unigol hefyd yn cael eu monitro drwy'r gyfundrefn herio a chefnogi perfformiad.